FRANKLIN DELANO ROOSEVELT.

Niezbadane zrządzenia Opatrzności sprawiły,że wybór narodu w chwilach przełomowych powoływał na stanowisko prezydenta Stanów Zjednoczonych mężów zgoła pierwszorzędnych w całym tego słowa znaczeniu. Waszyngton,Lincoln,Theodor Roosevelt,Woodrow Wilson, Franklin Delano Roosevelt - któryż naród poszczycić się może tak znamienitym korowodem wyjątkowo uzdolnionych przywódców w ciągu tak krótkiego czasokresu i to właśnie wtedy, gdy ich najwięcej było potrzeba. Wyrok historii wyróżni spośród tego najwyższego podziwu godnego grona i postawi F.D.Roosevelta obok pierwszego wodza i naczelnika państwa Waszyngtona.

Silnie rozrodzona,średnio zamożna,w New Yorku i w jego okolicach osiadła rodzina Rooseveltów odgrywała oddawna zaszczytną rolę w życiu publicznym Stanów Zjednoczonych. Amerykanie przejęli tradycję polityczną swej angielskiej macierzy tworzenia dwóch wielkich stronnictw,ponieważ system taki wyklucza niebezpieczeństwo monopartii i rozbicia się na zbytnią ilość ugrupowań,utrudniającą niepomiernie wytworzenie stałej większości, stanowiącej fundament należytego funkcjonowania parlamentaryzmu,tej ostoi demokracji anglosaskiej. Amerykanie przejęli nadto angielski zwyczaj dziedzicznej przynależności do stronnictwa. Wszyscy Rooseveltci byli republikanami. Prezydent Theodor Roosevelt /1900-1908/ należał także do tego stronnictwa. Dopiero Franklin,młodszy kuzyn Theodora, zerwał z tradycją rodzinną przystępując do demokratów. Delano jest nazwiskiem panieńskim zmarłej w tym roku matki Franklina,który podpisuje się F.D./Franklin Delano/ Roosevelt podobno dlatego,by zaznaczyć przynależność do odrębnej gałęzi swej rodziny. Wielu z pośród Rooseveltów pracowało w Ministerstwie marynarki,które stale było głównym siedliskiem dążeń do rozbudowy floty wojennej jako narzędzia obrony,a zarazem imperialistycznej ekspanzji Stanów Zjednoczonych. Historycy twierdzą,że pięciu Rooseveltów było wiceministrami marynarki. Theodor - zanim został prezydentem,pełnił już funkcję wiceministra marynarki,choć był najmłodszym z prezydentów. Również Winston Churchill i F.D. Roosevelt wcześnie się wybili. W roku 1914 w chwili wybuchu pierwszej wielkiej wojny światowej,wówczas 39-letni Winston Churchill pełnił od roku 1911 obowiązki pierwszego lorda admiralicji czyli ministra marynarki. Równocześnie młodszy o lat 7 F.D.Roosevelt, od dziecka zamiłowany marynarz sprawował w Waszyngtonie urząd wiceministra marynarki u boku prezydenta Wilsona. /1913-1920/. F.D.Roosevelt domagał się podwyższenia stanu floty wojennej odrazu po wybuchu wojny w Europie. Wilson,który początkowo chciał być ściśle neutralny,zgodził się na to żądanie dopiero po przyłączeniu się Stanów do koalicji antyniemieckiej. F.D.Roosevelt w charakterze wiceministra marynarki zapoznał się na miejscu w roku 1918 ze stanem wojennej floty amerykańskiej,wysłanej przez rząd na wody europejskie celem dopomożenia aliantom.

Wojna skończyła się klęską Niemiec. Wilson oświadczył,że jedynym celem Stanów Zjednoczonych jest moralna hegemonia /moral leadership/ w świecie za pośrednictwem Ligi Narodów i że Stany dla dania dowodu swej całkowitej bezinteresowności nie żądają ani piędzi ziemi,ani grosza odszkodowania. Tak się też stało. Zawarła się karta prawdziwie chrześciańskiej krucjaty. Wybory prezydenta wypadły na rok 1920. Stronnictwo demokratyczne,które w osobie Wilsona było u władzy,wysunęło kandydatury Coxe na prezydenta, F.D.Roosevelta na wiceprezydenta. Kandydaci udali się do Wilsona przedstawiając mu,że większość narodu zrażona wynikami wojny domaga się polityki izolacji od spraw europejskich i nie wiązania się z Ligą Narodów,aby uniknąć nowej wojny,że kandydaci stronnictwa demokratycznego przepadną,jeżeli będą domagać się przystąpienia Stanów do Ligi Narodów. Uchwalono wytrwać w obronie zasad przyświecających Wilsonowi podczas układania postanowień traktatu wersalskiego. F.D.Roosevelt wygłosił szereg mów kandydackich,broniąc zasady współpracy Stanów w Lidze Narodów. Kandydaci demokratyczni przepadli. Polityka izolacji zwyciężyła.

Zaraz po wyborach ciężka choroba Heina Medina,tzw.paraliż dziecięcy nawiedził F.D. Roosevelta. Lekarze powiadają,że wynalazł nowe metody borykania się z tą słabością. Częściowe wyleczenie zawdzięcza swej niespożytej energii psychicznej i fizycznej. Kilkugodzinne codzienne wysiłki pływania w gorących wodach leczniczych kąpieliska Warm Springs doprowadziły do znacznej poprawy w stanie choroby. Jednak prezydent chodzi odtąd o kulach lub o lasce,wsparty na ramieniu kogoś z rodziny lub ze służby. Pogodny, ujmujący uśmiech,tak popularny w całej Ameryce nie zniknął z twarzy prezydenta,który zachował swój dawny optymizm i humor przyjaciela ludzi,spoglądającego na zabawy i troski bliźnich życzliwie i wyrozumiale,wystrzegającego się silnie złośliwego szyderstwa. Prezydent nie stracił ani zdolności,ani chęci do pracy w służbie publicznej. Wytrwała, uwieńczona pośpiesznym skutkiem walka z chorobą zwiększyła uznanie i sympatie dla jego osoby. Wkrótce został wybrany gubernatorem ludnego i bogatego stanu New York. Gubernator New Yorku to "szczebel do sławy grodu" w Stanach Zjednoczonych. Theodor Roosevelt był gubernatorem stanu New York przed swoim wyborem na prezydenta. Franklin podobnie

jak Theodor, umiał sobie zaskarbić wiele zaufania podczas sprawowania rządów gubernatorskich. Pozyskał sławę administratora sprężystego i sprawiedliwego, a zarazem zapobiegliwie dbałego o poprawę bytu moralnego i materialnego ludności mniej zamożnej.

Był to okres ciężkiego przesilenia gospodarczego. Bezrobocie wzrastało od roku 1929. Ludność przypisywała winę republikanom, których przedstawiciel Herbert Hoover pełnił obowiązki prezydenta i sprzyjała F.D.Rooseveltowi, kandydatowi demokracji. W roku 1920 F.D. Roosevelt ubiegając się o urząd wiceprezydenta, objeżdżał kraj, nawołując do poparcia Ligi Narodów. W dwanaście lat później tenże sam Roosevelt przemawiając jako kandydat na stanowisko prezydenta starannie wystrzega się potrącenia o problemy polityki zagranicznej, nie krytykuje izolacjonistycznego stanowiska miarodajnego dla polityki zagranicznej Stanów od chwili odrzucenia przez senat ratyfikacji traktatu wersalskiego z roku 1919, mocno ugruntowanego w opinii, natomiast prawi wymownie i ujmująco o zwalczaniu bezrobocia i kryzysu ekonomicznego oraz kreśli wzniosłe obrazy urzeczywistnienia zasad sprawiedliwości społecznej. F.D.Roosevelt został wybrany prezydentem po raz pierwszy w listopadzie roku 1932, a objął władzę zgodnie z ustawami 4.marca roku następnego, w dwa miesiące po owładnięciu Niemiec przez Hitlera.

Konstytucja Stanów Zjednoczonych i publiczne prawo zwyczajowe nadają prezydentowi na okres jego 4-letniej kadencji niezwykłą pełnię władzy. Prezydent jest faktycznie prezesem rady ministrów, odpowiedzialnych jemu a nie Kongresowi. Nadto F.D.Roosevelt odrazu otrzymał nadzwyczajne pełnomocnictwa ze względu na potrzebę zwalczania szybkimi zarządzeniami bezrobocia i kryzysu, dzięki czemu zasięg jego władzy - już i tak obszerny - znacznie się powiększył. Nowy prezydent nadal zachowywał się wielce wstrzemięźliwie w swych publicznych wystąpieniach w odniesieniu do spraw międzynarodowych, choć od początku był przeświadczony, że Stany Zjednoczone mogą być niezadługo wciągnięte w wir nowej, wielkiej wojny światowej i pod tym kątem widzenia dokonał radykalnego zwrotu w polityce wewnętrznej Stanów.

Wbrew dotychczasowym obyczajom F.D.Roosevelt począł dawać do zrozumienia, że czuje się nie tyle wykładnikiem programu i interesów stronnictwa rządzącego, a raczej przedstawicielem w wyższej mierze niż jego poprzednicy interesów całości, że pragnie rządzić ponad stronnictwami, przeprowadzając syntezę ich programów. Określił przecie w jednym ze swych świetnych przemówień, podbijających umysły i serca słuchaczy, swoją wewnętrzną politykę jako kombinację idei Theodora Roosevelta o potrzebie ścisłej współpracy między przedstawicielami życia prywatno-gospodarczego a rządem oraz idei Wilsona poddania życia gospodarczego kontroli rządu. Polityka zagraniczna F.D.Roosevelta stanowi również syntezę myśli przewodnich działalności międzynarodowej obu jego znakomitych poprzedników. Równocześnie począł powierzać bezpartyjnym fachowcom stanowiska kierujące w administracji, co poprzednio było zjawiskiem raczej wyjątkowym.

Chęć zjednoczenia narodu w obliczu wielkiej wojny skłoniła F.D.Roosevelta do zerwania po raz pierwszy w dziejach Stanów Zjednoczonych z tradycją dobierania ministrów wyłącznie z grona własnego stronnictwa. Wkrótce po wszczęciu wojny w Europie przez Niemcy, powierzył republikanom obie teki obrony narodowej, ministerstwa wojny i marynarki, powołując na te stanowiska dwóch byłych ministrów spraw zagranicznych republikańskich prezydentów, Stimsona i Knoxa, podkreślając tym sposobem jedność amerykańskiej polityki zagranicznej niezależnie od tego, które stronnictwo jest u steru. Era Roosevelta drugiego stanowi istną rewolucję w dziejach Stanów Zjednoczonych. Wtedy, gdy Waszyngton walczył z Anglią, część Amerykanów opowiadała się za Anglią. Demokraci zwalczali politykę zagraniczną Theodora Roosevelta, republikanie zwalczali politykę zagraniczną Wilsona, F.D.Roosevelt zjednoczył cały naród bez stosowania metod Hitlera i innych dyktatorów.

CUDA PROPAGANDY NIEMIECKIEJ.

W przyszłości dzisiejsza propaganda niemiecka będzie klasycznym przykładem, jak można oszukiwać społeczeństwo, któreby się umiało zdobyć na taki brak krytycyzmu jak Niemcy. Jakimi drogami zmierza propaganda niemiecka oto ciekawy przykład. Dnia 2.lo.radio Rzym podało, że od początku wojny lotnictwo niemieckie i włoskie oraz łodzie podwodne zatopiły 21 milionów ton alianckiej żeglugi. Tego samego dnia w dwie godziny potym kontrolowane przez Niemców radio paryskie podało tęsamą wiadomość, ale liczba tonażu wzrosła już do 22 milionów. Jeśliby chciało się wierzyć komunikatom osi, to należy sądzić, że w ciągu dwóch godzin zbrojne siły osi zatopiły sojusznikom 1 milion ton. Dnia 14.lo.wiedeńska rozgłośnia stwierdziła, że zatopiono 22 miliony ton, a więc minęło 12 dni a sukcesy osi pozostały tesame. Dnia 23.lo.radio Oslo podało znowu tęsamą cyfrę dodając tylko za październik dalszych 354.ooo ton. Koroną sukcesów łodzi podwodnych i lotnictwa osi było oznajmienie radia berlińskiego w 24 godziny po komunikacie Oslo, że liczba zatopionego tonażu wynosi 24,2 miliona ton. Tak więc w 24 godziny oś zdołała zniszczyć 2.200.000 ton żeglugi czyli conajmniej 420 dużych statków handlowych. Dla propagandy wszystkie cuda są możliwe.

---oooOOOooo---

DZIENNIK POLSKI

Nr 463 SOBOTA 2 - STYCZNIA 1943 r ROK IV

DOTYCHCZASOWY BILANS ROSYJSKIEJ OFENZYWY.

Moskwa w specjalnym komunikacie sprecyzowała wyniki dotychczasowej akcji ofenzywnej. Straty terenowe poniesione przez Niemców są stosunkowo małe w porównaniu do strat w ludziach i materiale. Ubytek ten powiększający się gwałtownie w miarę rozwoju rosyjskich operacyj jest tak dotkliwy, że O.K.W. w żadnym wypadku nie może myśleć w chwili obecnej o jakiejś akcji kontrofenzywnej, a wszystkie tylko siły przeznaczyć do obrony, by uchronić się przed katastrofą. W ciągu 6-ciu tygodni stracili Niemcy 175.000 żołnierzy w zabitych i ponad 130.000 w jeńcach. Ranni i chorzy względnie maruderzy z rozbitych oddziałów stanowią o wiele potężniejszą cyfrę. Moskwa podała imiennie dywizje, które poniosły ciężkie straty i zostały całkowicie rozbite, jest ich 60 w tym 34 niemieckich, 18 rumuńskich co stanowi większość armii rumuńskiej w Rosji i 8 włoskich z ogólnej liczby 12-tu walczących na froncie wschodnim. Zupełnie rozbitych względnie otoczonych zostało 38 dywizji wroga. Naprzykład w Stalingradzie otoczone są 3 dywizje, a to 22-ga pancerna, 24-ta z Wiednia i 184 z Frankonii. W łuku Donu zamknięte w rosyjskim pierścieniu są następujące dywizje: 14, 16 i 24 pancerne, 3, 29 i 60 zmotoryzowane, 100 lekka, 71, 76, 84, 113, 295, 297, 305, 371, 389 piechoty. Sześć dywizji, które próbowały przyjść z odsieczą 6-tej armii gen. Paulusa, zamkniętej w łuku Donu zostało rozbitych i zmuszonych do ucieczki, są to: 26, 276, 289, 296, 306 i 385 dywizji piechoty. Na zachód od Stalingradu zmuszono do ucieczki 6, 17 i 23 dywizję pancerną. Na południowy zachód od Stalingradu rozbito 22-gą dywizję pancerną, 44, 346 i 384 piechoty. W sprzęcie stracili Niemcy 1.500 samolotów, ponad 1.000 czołgów, 4.000 dział, 15.000 samochodów, [illegible] koni, wiele milionów naboi artyleryjskich i karabinowych i ponad 100 składów z [illegible] sprzętem i żywnością. Tegoroczne cele niemieckich operacyj - wytknięte przez OKW [illegible] Stalingradu, opanowanie Wołgi, zamknięcie Rosji europejskiej między Wołgą a Uralem oraz okrążenie i zdobycie Moskwy zostały przez czerwoną armię zupełnie unicestwione. Armie niemieckie są zmuszone dziś do odwrotu, a wielka rosyjska ofenzywa na południu przewala się przez stepy kałmuckie.

Nocne komunikaty z Moskwy doniosły o dwóch wielkich sukcesach czerwonej armii. Wielka ofenzywa rosyjska objęła cały front, osiągając szczególne wyniki na południu i na północnym odcinku środkowego frontu. W południowym łuku Donu odbywa się szybki pochód bolszewickich dywizji wzdłuż linii kolejowej Stalingrad-Charków. Na otoczoną 6-tą armię Rosjanie rozpoczęli nowe uderzenie i położenie zamkniętych Niemców jest zupełnie beznadziejne. Bardzo poważny w następstwach sukces stanowi zdobycie stolicy republiki kałmuckiej Elisty, centralnego punktu kolejowego i strategicznego w stepach kałmuckich na północ od Kaukazu. W rejonie tym zdobyto również strategiczną miejscowość Czikal oraz na południe od Stalingradu Karmogan. Ogromną doniosłość posiada zdobycie przez Rosjan - o czem doniesiono w nocy w specjalnym komunikacie - Wielkich Łuków, bardzo ważnej dla Niemców bazy i kluczowego punktu komunikacyjnego środkowego odcinka. Zajęcie tego miasta zagraża poważnie nietylko Newelowi ale i Smoleńskowi. W samym mieście Stalingradzie zdobyto nowe tereny na przedmieściach, likwidując szereg umocnień niemieckich.

NA INNYCH FRONTACH.

W TUNISIE na lądzie tylko silna działalność patroli. W południowym odcinku centralnego frontu wojska francuskie wspomagane przez Brytyjczyków zdobyły nowe pozycje osi. Sprzymierzeni kończą ostatnie przygotowania do rozstrzygającego natarcia na pozycje osi w Tunetanii. Zanotować można wzmożoną działalność angielskich łodzi podwodnych i samolotów torpedowych. Koło brzegów zachodniego Tunisu zatopiono dwa wielkie włoskie statki zaopatrzenia, w Bizercie włoski kontrtorpedowiec, koło Sycylii spalono włoski transportowiec. Sfax był trzykrotnie ciężko bombardowany.

W TRYPOLITANII przednie kolumny 8-mej armii utrzymują kontakt bojowy z tylnymi strażami Rommla już na zachód od Wadi el Khebir, a na południe od Buerat el Sun. RAF zbombardował ciężko lotniska na Krecie, a szczególnie Herakleion. Francuskie eskadry dokonały [illegible] nalotu na Mursuk. Wywiad lotniczy spostrzegł oznaki, na podstawie których sądzić można, iż Rommel otrzymawszy posiłki będzie usiłował stawiać opór na wschód od Trypolisu.

NA ZACHODZIE liczne formacje królewskich bombowców dokonały ciężkiego nalotu na zachodnie Niemcy i kraje okupowane. W dzień atakowano linie komunikacyjne i węzły kolejowe w północnej Francji, nie wróciły dwa samoloty.

NA MORZU PÓŁNOCNYM trwa bitwa między angielskimi jednostkami a niemiecką flotyllą wojenną. Brak narazie szczegółów ale jest stwierdzonem, że jeden niemiecki kontrtorpedowiec został zatopiony a krążownik poważnie uszkodzony.

NA DALEKIM WSCHODZIE, amerykańskie eskadry tracąc trzy bombowce dokonały ciężkiego nalotu na port i bazy na wyspie Kiska. W wyniku bombardowania wyrządzono poważne szkody, szczegółów jednak brak.

Ogromnie ciężki nalot wykonano na bazę japońską na wyspie Wake, a angielskie lotnictwo zbombardowało Akiab i lotniska japońskie w Burmie.

RÓŻNE WIADOMOŚCI.

- Prezydent Roosevelt wygłosił noworoczne orędzie do wszystkich wojsk walczących o wspólną sprawę i wszystkich narodów sprzymierzonych załączając w swoim orędziu serdeczne pozdrowienia i życzenia złożone na jego ręce przez Kongres i rząd amerykański. Rok temu powiedział 26 państw podpisało akt sojuszu, do którego później w ciągu roku przystąpiły jeszcze 3 państwa. Rok temu sprzymierzeni bronili swych pozycji, dziś przechodzimy z defenzywy do zdecydowanej ofenzywy. Po zwycięstwie, które osiągniemy musimy zorganizować tak stosunki w świecie aby barbarzyństwo nie mogło już nigdy rozpętać swych zbrodniczych sił do walki z ludzkością.
- Król Jerzy VI. odpowiedział na orędzie prezydenta Roosevelta pozdrawiając również wszystkie narody i walczące wojska i odpowiedział telegramem prezydentowi republiki sowieckiej Kalininowi, dziękując za życzenia przesłane przez niego królowi Wielkiej Brytanii.
- Premier kanadyjski Mackensie King wygłosił noworoczne przemówienie w którym zapowiedział osiągnięcie zupełnego zwycięstwa w roku 1943.
- Noworoczna mowa Hitlera była bardzo minorowa. Oznajmił on swemu narodowi, że zima będzie znów bardzo ciężka ale Niemcy narodowosocjalistyczne tak silnie zjednoczone pod jego władzą wytrzymają wszystkie szturmy. Poza tym w mowie swej przedstawił stereotypowy już bilans przebrzmiałych sukcesów, by tym podtrzymać na duchu upadające społeczeństwo.
- Marynarka USA zakomunikowała, iż wczoraj oddano do służby 4 nowe po 35.000 ton liczące okręty liniowe, każdy uzbrojony w 9 dział 16-calowych. Są to pancerniki "Alabama", "Dakota", "Indiana" i "Massachusset".

OSTATNIE WIADOMOŚCI z dnia 3.bm. - godz.8-ma rano.

- Zdobycie Wielkich Łuków położonych o 160 km.od granicy Łotewskiej, a 240 km.na zachód od Rżewa na głównej linii kolejowej Ryga-Moskwa uczyniło ogromny wyłom w niemieckim systemie obronnym. Garnizon niemiecki Wielkich Łuków, który nie chciał się poddać został wybity do nogi. Pochód rosyjski w tym rejonie trwa nadal z niezmniejszoną siłą. Zdobycie Elisty zagraża z drugiej strony rostowskiemu korytarzowi przez który Niemcy mają jedyne połączenie ze swymi armiami Kaukazu. Uderzenie Rosjan z Kotelnikowa przybiera na sile i kieruje się na Ziemiljeńskaja i Salsk. Położenie otoczonych armii w łuku Donu pogorszyło się jeszcze bardziej.
- W porcie Rabaul amerykańskie bombowce uszkodziły ciężko 3 japońskie statki zaopatrzenia.
- Piloci polscy zestrzelili 500-setny i 501-szy samolot niemiecki. Prasa angielska a zwłaszcza "Times" nazywa ten wyczyn prawdziwym świętem lotnictwa polskiego, które pomściło z grubą nadwyżką swe straty poniesione w kampanii wrześniowej 1939 roku. Szczególnie wyróżniła się eskadra imienia Kościuszki, która ma swym rozkładzie 200 maszyn niemieckich. Prócz tego wyczynu lotnictwo polskie dokonało 3.600 nalotów na Niemcy i zrzuciło 3.000 ton bomb. "Times" podkreśla ze szczególnym naciskiem, że dewiza lotnictwa polskiego "wrócimy zwycięsko" jest nie tylko wyrażeniem nadziei i przekonania ale popierane jest czynami które przyspieszają realizację zwycięstwa.
- Prezydent Rzeczypospolitej przyjmował w dzień noworoczny życzenia od przedstawicieli rządu, wojska, przedstawicieli instytucji państwowych i społecznych oraz od reprezentantów wszystkich organizacji polskich na obczyźnie. Wicepremier Mikołajczyk w wygłoszonym przemówieniu do prezydenta podkreślił, że najważniejszym i najgorętszym życzeniem jest przyspieszenie prac dla osiągnięcia jaknajszybszego końca wojny. Polska po zwycięstwie musi otrzymać takie strategiczne i gospodarcze stanowisko, by niemiecki Drang nach Osten był na zawsze unicestwiony i by Niemcy były niezdolne do jakiejkolwiek agresji. Teza ta dojrzała już w Europie i Ameryce równolegle z przekonaniami o konieczności przebudowy Europy.

NA FUNDUSZ PRASY : "Adolf"-50, "Orzeł"-30, "Od Stefana"-20, sprostowanie "Kadet"-20 zł.